

5.1 Zápůjčky do společnosti od společníka

Jak již bylo uvedeno, při zápůjčce lze dohodnout úroky, tzn., že úroky sjednány být mohou, ale také nemusí a zápůjčka tedy může být i bezúročná. Z toho vyplývá, že záleží na věřiteli a dlužníkovi, jak se dohodnou. Společníkem může být jak fyzická osoba, tak právnická osoba.

5.1.1 Úročená zápůjčka poskytnutá společníkem

V případě, že **úroky sjednány budou**, je potřeba z hlediska daňové optimalizace posoudit daňové dopady na straně společnosti i na straně společníka.

Obecně platí, že pokud úroky budou daňovým nákladem společnosti, potom je zpravidla daňově výhodné poskytnout společníkem – fyzickou osobou **úročenou zápůjčku**.

U společníka (fyzické osoby) se tento úrokový příjem zdaňuje jako příjem z kapitálového majetku (§ 8 ZDP), a to v období, kdy společník úrok přijal. To znamená, společník takovýto úrok sice zdaní obecnou sazbou daně z příjmů ve výši 15 %, ale protože příjmy z kapitálového majetku nepodléhají odvodům na zdravotní a sociální pojištění, výsledné zdanění je výrazně nižší než například celkové daňové zatížení u podílů na zisku (zde činí cca 31,15 %, tj. 19 % daň z příjmů právnických osob a následně dalších 15 % při výplatě podílů na zisku).

Poznámka:

V některých případech společník z úrokových příjmů nemusí platit vůbec žádnou daň z příjmů. Jedná se například o situaci, kdy společníkovi – fyzické osobě nevzniká povinnost podat daňové přiznání. To je podmíněno skutečností, že společník (fyzická osoba) má pouze příjmy ze závislé činnosti (případně příjmy zdaněné srážkovou daní nebo příjmy od daně osvobozené) a přijaté úroky nejsou vyšší než 6 000 Kč.

Dalším možným případem, kdy z přijatých úroků nevznikne daňová povinnost, je situace, kdy zápůjčku do společnosti poskytne fyzická osoba, u které je součet přijatých úroků a jiných zdanitelných příjmů pouze v takové výši, že výsledná daňová povinnost je zcela „pokryta“ základní slevou na poplatníka (v roce 2020 je to částka 24 840 Kč).

PŘÍKLAD 5.1

Paní Hedvika Homolková je společníkem ve společnosti ECCE, s.r.o. V roce 2019 byla část roku na mateřské dovolené a část roku byla ve společnosti zaměstnána – dílčí základ daně ze závislé činnosti byl 90 000 Kč. V tomto roce také poskytla společnosti zápůjčku ve výši 1 000 000 Kč, roční úroková sazba byla sjednána ve výši 7 %. Úrok byl v daném roce také vyplacen, a to ve výši 70 000 Kč.

PS: Jiné zdanitelné příjmy v roce 2019 neměla.

Řešení:

Daňová povinnost před uplatněním slevy na poplatníka je	24 000 Kč (15 % ze 160 000)
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daňová povinnost po slevě	0 Kč

Poskytne-li společnosti zápůjčku **společník (právnická osoba)**, pak je úrok u společníka zdanitelným výnosem (který se musí časově rozlišovat).

5.1.2 Úroky ze zápůjček jako daňově uznatelný náklad

Z hlediska zahrnutí úroků do daňově uznatelných nákladů společnosti musí být dodrženy zejména tyto skutečnosti:

1. **Zaúčtování úroků do nákladů společnosti**

V případě zápůjčky na pořízení dlouhodobého hmotného majetku se účetní jednotka může rozhodnout, že úroky až do doby uvedení majetku do užívání mohou vstupovat do ceny tohoto majetku. Pokud by se tedy účetní jednotka rozhodla zahrnout úroky do pořizovací ceny dlouhodobého majetku, nebudou tyto úroky vůbec zaúčtovány v nákladech společnosti a nelze tedy uvažovat ani o jejich daňové uznatelnosti. Daňově budou uplatněny prostřednictvím daňových odpisů ze vstupní ceny dlouhodobého majetku.

Budou-li úroky zaúčtovány v nákladech společnosti (což bývá ve většině případů), musí být **časově rozlišené**, tzn., že se zaúčtují do období, s nímž časově a věcně souvisejí, a to bez ohledu na jejich skutečnou úhradu.

PŘÍKLAD 5.2

Společnost SVĚT, s.r.o., jejímž účetním obdobím je kalendářní rok, přijala 1. 4. 2019 zápůjčku od společníka Karla Vojtíška ve výši 500 000 Kč, která je splatná 31. 3. 2020. Sjednaný úrok ve výši 12 % bude zaplacen najednou společně s jistinou, a to v březnu 2020.

Řešení:

Pro společnost budou úroky účetním nákladem každý rok v poměrné výši, tj. v roce 2019 částka 45 000 Kč a v roce 2020 částka 15 000 Kč.

Daňová uznatelnost úroků však bude záviset ještě na dalších podmínkách (viz body 2 a 3).

2. Pokud je **věřitelem poplatník, který není účetní jednotkou** (např. vede daňovou evidenci nebo se jedná o soukromou osobu, která nepodniká), jsou **úroky pro společnost daňově uznatelné až v období jejich zaplacení**.¹⁰

PŘÍKLAD 5.3

Společnost MONEY, s.r.o., si 1. 7. 2019 půjčuje peněžní prostředky od společníka firmy Oty Bohatého, a to ve výši 500 000 Kč. Zapůjčená částka byla vrácena 31. 3. 2020 a ke stejnému datu byly zaplacený společníkovi také úroky. Roční úroková sazba byla stanovena v ceně obvyklé, a to ve výši 8 %.

Řešení:

Společnost bude mít úroky zaúčtovány v nákladech jak v roce 2019 (20 000 Kč), tak v roce 2020 (10 000 Kč), protože musí dodržovat zásadu věcné a časové souvislosti a úroky časově rozlišovat.

Úroky v roce **2019** budou **nákladem pouze nedaňovým**, protože v tomto roce nebyly uhrazeny a do **snížení základu daně** se promítnou až v roce 2020, tj. v okamžiku zaplacení a to v celé výši 30 000 Kč (20 000 Kč bude zaúčtováno v nákladech a 10 000 Kč bude řešeno v rámci daňového přiznání).

Společník zdaní přijaté úroky ze zápůjčky za rok 2019 i 2020 (celkem 30 000 Kč) až v roce 2020, neboť u fyzické osoby je rozhodující datum přijetí úroků.

3. Další podmínkou pro daňovou uznatelnost úroků je splnění testu nízké kapitalizace, tj. podmínek dle § 25 odst. 1 písm. w) ZDP (**viz kapitola 6.3**).

¹⁰ § 24 odst. 2 písm. zi) zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

5.1.3 Bezúročná zápůjčka poskytnutá společníkem

Pokud se dohodne společník a společnost na bezúročnou zápůjčku, je nezbytné řešit související daňové otázky:

- lze vnímat bezúročnou zápůjčku jako „jiný majetkový prospěch“ společnosti, který je u s.r.o. předmětem daně z příjmů?
- je nezbytné u společníka dodanit úrokový výnos (příjem) z ceny obvyklé (obvyklý úrok)?

Poznámka:

Stanovení obvyklého úroku u zápůjčky nebo úvěru není jednoduché. Vhodnou možností je např. doložení obvyklé výše úroku statistikami zveřejňovanými ČNB. V současnosti je obvyklá úroková míra mezi nespojenými osobami podle průběhu v ČNB cca 5 % p.a.

Od roku 2020 se příjem v podobě majetkového prospěchu z bezúročných zápůjček stává u vydlužitele příjmem, který je předmětem daní z příjmů – fyzických i právnických osob. Pokud v úhrnu příjmy z tohoto majetkového prospěchu od téhož zapůjčitele nepřesáhnou ve zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, částku 100 000 Kč, jedná se u vydlužitele – s.r.o. podle § 19b odst. 1 písm. d) o příjem osvobozený od daně.

PŘÍKLAD 5.4

Uvedte, jaký má daňový dopad poskytnutí bezúročných zápůjček společnosti BIATLON s.r.o. následujícími poskytovateli:

1. bezúročná zápůjčka fyzickou osobou, jednatelem,
2. bezúročná zápůjčka fyzickou osobou, společníkem,
3. bezúročná zápůjčka právnickou osobou – mateřskou společností, rezident ČR,
4. bezúročná zápůjčka právnickou osobou – spojená osoba (daňový rezident Rakouska),
5. bezúročná zápůjčka – právnická osoba – daňový rezident ČR, ovládaná stejnou osobou jako BIATLON s.r.o.

Řešení:

Ve všech případech se za pomoci obvyklé úrokové míry spočítá majetkový prospěch BIATLON s.r.o. Pokud částka od téhož zapůjčitele přesáhne 100 tis. Kč, uvede se vypočítaná částka v daňovém přiznání jako nepeněžní zdanitelný příjem. V opačném případě se v daňovém přiznání majetkový prospěch neprojeví.

5.1.4 Účtování zápůjčky

Přijetí zápůjčky se účtuje jako závazek společnosti a v závislosti na tom, zda splatnost je do jednoho roku nebo nad jeden rok, se zachycuje na účtu 365 – Ostatní závazky ke společníkům nebo 479 – Jiné dlouhodobé závazky. Na závazkovém účtu (365, resp. 479) se doporučuje používat analytickou evidenci, aby bylo zřejmé, jde-li o jistinu nebo úrok.

Úroky se účtují na vrub účtu 562, a to buď ve prospěch příslušného účtu peněžních prostředků, nebo odpovídajícího závazkového účtu.

Poznámka:

Úroky mohou být spláceny buď průběžně, nebo až při splatnosti jistiny. Pokud nejsou průběžně spláceny, potom jejich vyúčtování zvyšuje hodnotu dluhu. Záleží tedy vždy na ustanovení smlouvy, a proto před zahájením jejich účtování je třeba znát podmínky této smlouvy.

PŘÍKLAD 5.5

Společnosti s ručením omezeným ŠKOLA, s.r.o., se naskytla výhodná koupě domu, ve které jsou umístěny její kanceláře. Faktura za koupi domu je na 4 400 000 Kč, ale společnost zatím nemá dostatek volných peněžních prostředků (na účtu má použitelný zůstatek 2 000 000 Kč). Se společníkem Janem Hnízdem byla proto sjednána smlouva o zápůjčce ve výši 2 400 000 Kč při roční úrokové sazbě 4 %.

Zápůjčka byla poskytnuta 1. 10. 2018 s dobou splatnosti 24 měsíců. Úroky v jednotlivých letech činily:

r. 2018 ...	22 000 Kč
r. 2019 ...	70 000 Kč
r. 2020 ...	27 000 Kč

Úroky byly placeny měsíčně, a to společně s jistinou, z níž bylo v jednotlivých letech splaceno:

r. 2018 ...	300 000 Kč
r. 2019 ...	1 200 000 Kč
r. 2020 ...	900 000 Kč

Řešení:

Rok 2018

1. Zápůjčka od společníka (výpis)	2 400 000 Kč	221	479
2. Faktura za koupi domu	4 400 000 Kč	042	321
3. Úhrada faktury za dům	4 400 000 Kč	321	221
4. Splátka jistiny společníkovi	300 000 Kč	479	221
5. Úhrada úroků společníkovi	22 000 Kč	562	221

Na konci roku 2018 bude zůstatek zápůjčky na účtu 479 činit 2 100 000 Kč.

Rok 2019

1. Splátka jistiny společníkovi	1 200 000 Kč	479	221
2. Úhrada úroků společníkovi	70 000 Kč	562	221

Na konci roku 2019 bude zůstatek zápůjčky na účtu 479 činit 900 000 Kč.

Rok 2020

1. Splátka jistiny společníkovi	900 000 Kč	479	221
2. Úhrada úroků společníkovi	27 000 Kč	562	221

K 30. 9. 2020 budou jistina i úroky splaceny.

5.1.5 Vykazování zápůjčky v rozvaze

Závazky ke společníkům z titulu zápůjčky do společnosti se vykazují v rozvaze v cizích zdrojích, a to v krátkodobých nebo dlouhodobých závazcích.

To, zda se bude zápůjčka vykazovat v dlouhodobých nebo krátkodobých závazcích, závisí na tom, zda závazky mají v okamžiku, ke kterému je účetní závěrka sestavena, zbývající dobu splatnosti delší nebo kratší než jeden rok.

V rámci rozvahy se dlouhodobé závazky ke společníkům vykazují v položkách C.I.9.1, krátkodobé závazky se vykazují v položce C.II.8.1.

PŘÍKLAD 5.6

Zadání příkladu je stejné jako u předchozí úlohy. V které položce budete vykazovat závazek vůči společníkovi:

- a) na konci roku 2018
- b) na konci roku 2019

Řešení:

Na konci roku 2018 bude celková částka závazku ve výši 2 100 000 Kč vykazována následovně:

- v položce C.II.8.1. (krátkodobé závazky) ... 1 200 000 Kč (částka je splatná v roce 2019, tj. doba splatnosti kratší než jeden rok)
- v položce C.I.9.1. (dlouhodobé závazky) ... 900 000 Kč (částka je splatná v roce 2020, tj. doba splatnosti delší než jeden rok)

Na konci roku 2019 bude částka 900 000 Kč vykazována v položce C.II.8.1., protože splatnost zbytkové hodnoty půjčky je 9 měsíců, tj. zbývající doba splatnosti je kratší než jeden rok.

ÚLOHA 5.1

Společnost se rozhodla, že se pokusí vyřešit svoji špatnou finanční situaci zápůjčkou od jednoho ze společníků. Výše zápůjčky je 1 000 000 Kč, dohodnutá úroková sazba je 6 % p.a. Půjčka byla přijata 1.2.2019, splatná bude k 30.4.2020. K tomuto datu bude jednorázově vyplacen i úrok z půjčky.

1. Zaučtujte jednotlivé účetní případy spojené se zápůjčkou:

Rok 2019	- přijata zápůjčka (výpis)	1 000 000 Kč
	- předpis úroku ze zápůjčky za období 1.2. – 31.12.2019
Rok 2020	- předpis úroku za období 1.1. – 30. 4. 2020
	- vrácení zapůjčené částky společníkovi (výpis)	1 000 000 Kč
	- úhrada úroku ze zápůjčky společníkovi za roky 2019 i 2020 (výpis)

2. V které položce v rozvaze bude společnost vykazovat závazek vůči společníkovi na konci roku 2019?